

Ion Heliade Radulescu

Zburatorul

Ion Heliade Radulescu este unul dintre scriitorii reprezentativi ai generatiei pasoptiste.

Prin balada ZBURĂTORUL, el ramane in literatura noastra ca un fin prelucrator artistic al motivului popular al Zburatorului - un tanar frumos, ori un zmeu, care trezeste presentimentul erotic al fetelor, la varsta adolescentina.

Mitul Zburatorului este amintit si de Dimitrie Cantemir, in Descrierea Moldovei; Vasile Alecsandri si Cezar Bolliac scriu cate o poezie tot cu titlul ZBURĂTORUL.

Mihai Eminescu prelucreaza acest mit in poemul Calin file de poveste, intr-o viziune mai ampla si tratat la nivelul geniului creator al "poetului nepereche" (George Calinescu), iar partea a doua a lucrarii lui Ion Heliade Radulescu ii serveste lui Eminescu drept model descriptiv in prezentarea inserarii, in poezia Sara pe deal.

Interesant este ca si in proza lui Mircea Eliade, in volumul Domnisoara Cristina, intalnim prelucrarea acestui motiv.

Cu toata larga raspandire, poemul lui Ion Heliade Radulescu ramane cel mai reprezentativ pentru creatia romantica din literatura romana, cat si ca deschizator de drumuri pe calea unei versificatii corecte si convingatoare.

Prima parte infatiseaza confesiunea Floricai catre mama sa, cu privire la tulburarile adolescente ale trupului, pe care nu si le poate explica decat printr-o filiera folclorica, rugand-o pe aceasta sa apeleze la preot sau la vrajitoare (orientare oscilatorie, pe care o intalnim si la Vitoria Lipan, din romanul Baltagul, de Mihail Sadoveanu).

Fata e stapanita de teama si neliniste; desi mama cunoaste cauzele acestor tulburari, se fereste, din pudoare, sa i le explice fiicei sale.

Astfel ca Zburatorul, care starneste dragostea, se ivate in partea a doua a poemului, chipul lui desprinzandu-se din dialogul a doua batrane, care-l prezinta fie ca pe un Fat-Frumos, fie ca pe un Zmeu, dovada ca nici una nu-l vazuse cu adevarat.

Dialogul si peisajul propri-zis alcatuiesc partea cea mai izbutita a poemului.

Ca opera reprezentativa a unui scriitor din generatia pasoptista, poemul Zburatorul se caracterizeaza prin infatisarea unei atmosfere specific romanesti, printr-o prozodie corecta si o crestere a tensiunii emotive, prin care omul este incadrat in mijlocul naturii din care face parte:

"Dar ce lumina iute, ca un fulger trecator,
Din miazanoapte scapa cu urme de scantei?
Vre-o stea mai cade iara? vre-un imparat mai moare?"

Ori e, sa nu mai fie! - vre-o pacoste de zmei?"

Finalul poemului nu dezleaga misterul si nu alunga frica de iubire a fecioarei, cauza primelor sentimente erotice ramanand intr-un suspans sugestiv, pentru lectura altor adolescente, care vor trece printr-o stare asemanatoare.